

commissie voor de milieueffectrapportage

Aan de Gemeenteraad van Harderwijk
Postbus 149
3840 AC HARDERWIJK

uw kenmerk
Bo/wf

uw brief
9 mei 2001

ons kenmerk
1168-24/HL-me

onderwerp
Advies voor richtlijnen m.e.r. Jachthaven
de Knar te Harderwijk

doorkiesnummer
(030) 234 76 27

Utrecht,
3 juli 2001

Geachte raad,

Met bovengenoemde brief stelde u de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid een advies voor richtlijnen uit te brengen voor een milieueffectrapport (MER) ten behoeve van de besluitvorming over Jachthaven de Knar. Overeenkomstig artikel 7.14 van de Wet milieubeheer (Wm) bied ik u hierbij het advies van de Commissie aan.

In de startnotitie is reeds veel relevante milieu-informatie opgenomen en deze startnotitie heeft daardoor het karakter van een concept-MER. De Commissie sluit in haar advies hierop aan door niet, zoals gebruikelijk, een volledig richtlijnenadvies op te stellen, maar te volstaan met het aangeven van de onderwerpen, waarover in het definitieve MER naar haar mening nog aanvullende informatie verstrekt moet worden.

1. Context van het project

De inleiding van de startnotitie vermeldt kort de context voor het voornemen. Het voornemen is één van de onderdelen van de plannen voor de versterking van het gehele Waterfront van Harderwijk. Het bijbehorende kaartmateriaal beperkt zich tot het noordelijk deel van het Waterfront. De Commissie adviseert om onder het hoofdstuk Planvormingsproces in het MER een volledig kaartbeeld op te nemen van de plannen voor het gehele Waterfront en een korte toelichting te geven op de samenhang van de verschillende onderdelen van het plan Waterfront.

Vervolgens kan, zoals in de startnotitie al beschreven onder 2.1 Ontwikkelingsvisie Waterfront en Ontwikkelingsvisie Harderwijk, specifiek worden ingegaan op de locatiekeuze voor de nieuwe jachthaven in relatie tot de realisatie van het parkeertransferium. Met deze informatie worden de motieven voor de gedeeltelijke verplaatsing van de jachthaven duidelijker gemaakt dan nu in de startnotitie aangegeven.

Deze informatie is te meer van belang aangezien sprake is een ingreep grenzend aan het Wolderwijd, een gebied met beschermde status op basis van de Vogelrichtlijn. Deze situatie maakt dat locatiealternatieven zorgvuldig moeten worden afgewogen.

Postadres Postbus 2345
3500 GH UTRECHT
Bezoekadres Arthur van Schendelstraat 800
Utrecht

telefoon (030) 234 76 66
telefax (030) 233 12 95
e-mail mer@eia.nl
website www.commissiemer.nl

De Commissie adviseert om de informatie over de procesgang bij de ontwikkeling van de plannen voor het Waterfront in een bijlage op te nemen.

2. Alternatieven

Afweging tussen inrichtingsvarianten

In Bijlage 2 van de startnotitie wordt een kwalitatieve afweging gegeven tussen inrichtingsvarianten. Uit de vijf beschreven varianten is een basisalternatief gekozen, dat beschouwd wordt als de voorgenomen activiteit. De keuze is gebaseerd op functionele kenmerken en op kosten. Milieuaspecten hebben in deze afweging nauwelijks een rol gespeeld. Geadviseerd wordt in het MER aan te geven of en zo ja welke verschillen in milieueffecten optreden.

Scheiding baai en jachthaven

In de Startnotitie wordt voorgesteld om in verband met de kwaliteit van het water in de baai een scheiding aan te brengen tussen baai en jachthaven. Deze scheiding vindt plaats door middel van een te plaatsen damwand. De wenselijkheid van deze scheiding moet in het MER nader onderzocht worden.

Mocht de noodzaak inderdaad aanwezig zijn, dan zijn ook milieuvriendelijker scheidingen te overwegen, bijvoorbeeld een rietstrook. Geadviseerd wordt hieraan in het MER aandacht te besteden.

Nautische veiligheid

In de Startnotitie wordt los van elkaar aandacht besteed aan zichthoeken en vaarwegprofielen bij de havenuitvaart en bij de aansluiting op de vaargeul voor de doorgaande vaart. Daar beide splitsingspunten zeer dicht bij elkaar gelegen zijn, zal in het MER ook naar de combinatie moeten worden gekeken. Hierbij spelen verkeersintensiteiten ook een rol. Gezien de ligging van de nieuwe havenmond ten opzichte van de heersende windrichting zal mogelijk meer hinder worden ondervonden van wind en golven bij het in- of uitvaren van de haven dan in de huidige situatie. Ook dit punt verdient aandacht in het MER

3. Beschrijving huidige situatie, autonome ontwikkeling en milieueffecten

Natuur plangebied Jachthaven

Het Wolderwijd en het Veluwemeer zijn als Speciale Beschermingszones (SBZ) aangewezen in het kader van de EU-Vogelrichtlijn. Bij een voorgenomen nieuwe ingreep in een SBZ, moeten de volgende stappen worden doorlopen:

1. nagaan of er door de ingreep wezenlijke waarden worden aangetast
2. zo ja, of er (locatie) alternatieven zijn die geen aantasting geven
3. indien er geen alternatieven voorhanden zijn, dient de maatschappelijke noodzaak te worden aangetoond
4. indien er geen alternatief voor handen is, dat geen aantasting geeft, dienen compenserende maatregelen te worden beschreven.

In de startnotitie wordt gesteld dat het plangebied een vrij hoge waarde heeft als rustgebied voor watervogels, waaronder de Tafeleend (kwalificerende soort SBZ Wolderwijd).

Om het stappenplan adequaat te kunnen volgen moet het MER informatie geven over aantallen en precieze verspreiding (van m.n. concentraties) van deze soort in en rondom het plangebied. Op basis van deze informatie moet beargumenteerd worden in welke mate de aanleg van de jachthaven het voorkomen van tafeleenden in de noordelijke Wolderwijd al dan niet significant beïnvloedt.

Natuur in autonome ontwikkeling

De effecten van de jachthaven moeten worden afgezet tegen de milieusituatie in het gebied in het geval verplaatsing niet wordt gerealiseerd, de zogenaamde autonome ontwikkeling van het gebied. Als autonome ontwikkeling kan de situatie worden aangemerkt waarin de jachthaven op de huidige locatie gehandhaafd blijft, het parkeertransferium meer oostelijk wordt gesitueerd en verplaatsing van industrie en realisatie van woningbouw worden gerealiseerd conform de Ontwikkelingsschets Waterfont-Noord.

In de Discussienotitie Waterfront Noord Harderwijk wordt in hoofdstuk 4 ingegaan op de milieusituatie na realisatie van het gehele plan Waterfront Noord. Daarin wordt geen concrete informatie gegeven over het voorkomen van soorten. Wel wordt geconcludeerd dat de ecologische winst door aanleg van ecologische verbindingzones (voor moeras- en oevervogels) "ruimschoots opweegt tegen het verlies aan habitat voor fouragerende watervogels". Eén van deze watervogels is de Tafeleend, die in het Wolderwijd als te beschermen soort is aangemerkt. De Commissie adviseert om in het kader van de beschrijving van de autonome ontwikkeling ook voor het gehele gebied Waterfront Noord zo concreet mogelijke informatie te geven over te verwachten aantallen Tafeleend en moerasbroedvogels op basis van de habitateisen voor de beoogde doelsoorten.

Naast de verplaatsing van de jachthaven is het verplaatsen van de havengebonden activiteiten van het industrieterrein "Haven" naar de Lorentzhaven in combinatie met een Regionaal Overslagcentrum onderdeel van het plan Waterfront. Dit zal mogelijk gepaard gaan met landaanwinning en intensiever gebruik van de Lorentzhaven. Ook wordt landaanwinning voorzien ten behoeve van aanleg van het parkeertransferium. De Commissie attendeert u er graag op dat gezien de ligging van de Lorentzhaven en het oostelijk deel van het parkeertransferium in een SBZ gebied er ook los van m.e.r. bij besluiten over deze activiteiten een zogenaamde "passende beoordeling" in het kader van de Vogelrichtlijn moet plaatsvinden. Het stappenplan zoals hierboven reeds gemeld, kan daarvoor de leidraad bieden. De informatie die in dit MER gegeven wordt over de ecologische situatie in het gebied in de autonome ontwikkeling en na realisatie van de jachthaven kan de basis bieden voor de eerste stap in dit stappenplan, het bepalen of al dan niet sprake is van aantasting van wezenlijke waarden.

5. Ruimtelijke kwaliteit

Met goed beeldmateriaal van de huidige situatie kan de huidige visueel ruimtelijke kwaliteit van het gebied worden beschreven. De foto's in de startnotitie zijn hiervoor van onvoldoende kwaliteit. Het beeldmateriaal moet een indruk geven vanuit de zichthoeken, die van belang zijn voor de belevingswaarde van het gebied en de omgeving.

Op basis van beeldmateriaal kan met behulp van bijvoorbeeld fotomontages een beeld worden gegeven van de autonome ontwikkeling in het gebied in het geval dat de verplaatsing van de jachthaven niet wordt gerealiseerd.

Ook de effecten van de nieuwe jachthaven dienen met behulp van beeldmateriaal gevisualiseerd te worden.

6. Vergelijking basisalternatief en meest milieuvriendelijk alternatief

De startnotitie vergelijkt in paragraaf 4.4 het basisalternatief met het meest milieuvriendelijke alternatief (mma) vooral aan de hand van de extra maatregelen die in het mma zijn opgenomen. Het MER zal een indicatie moeten geven van de verwachte milieuwinst van het mma als gevolg van deze extra maatregelen.

7. Evaluatie

De Commissie adviseert om in het MER een aanzet voor een evaluatieprogramma op te nemen waarin in ieder geval aandacht wordt besteed aan de ontwikkelingen in aantallen en verspreiding van foeragerende watervogels en toekomstige moerasbroedvogels.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te leveren aan de totstandkoming van de richtlijnen voor het MER. Zij zal graag vernemen hoe u gebruik maakt van haar aanbevelingen. Dit houdt in dat de Commissie graag de vastgestelde richtlijnen krijgt toegestuurd.

Hoogachtend,

dr. ir. J. J. T. M. Geerards
voorzitter van de werkgroep m.e.r. Jachthaven de Knar